

Un assumpte pelut

JORDI DALMAU i AUSÀS

Es diuen Giva i Melba, són esclaves i s'han convertit en el blanc de les mirades d'aneuencs i aranesos. Amb aquests noms tan bonics bé podrien ser unes mosses elixerides que haguessin vingut al Pirineu a passar l'estiu i bé podria ser que les mirades que els adrecen els fadrins pirinencs fossin amistoses i fins i tot seductores. Però res més lluny de la realitat, la Giva i la Melba són les dues ósses que els francesos han deixat anar prop de la frontera amb la Val d'Aran, acomplint així parcialment el projecte comunitari de reintroducció de l'ós bru als Pirineus. Aquest projecte vol augmentar la diversitat d'espècies faunístiques de la nostra serralada perquè s'entén que com més varietat n'hi hagi, més ric serà el nostre patrimoni natural i que aquest patrimoni haurà de servir per ser admirat i sobretot per donar vida a les nostres valls, si no, no tindrà sentit de ser. Però les ósses han pasat als boscos i pastures d'Àneu i l'Aran, tal com es preveia, i al nostre vessant gairebé cap pirinenc no les vol perquè són unes bèsties perilloses. "Amb lo que va costar de treure l'ós de les nostres muntanyes i ara ens l'hi avien tant sí com no!" suposo que pensen amb raó els directament afectats. Jo sí que les hi voldria, perquè reintroduir correctament l'ós a casa nostra seria la prova de què l'home reco-

neix i esmena l'error que representa extingir una espècie. L'ós va ser exterminat per una qüestió de competència i en aquest tipus de relacions una espècie sempre desplaça o elimina l'altra. En el fons, l'afer és totalment ecològic i natural ja que la vida, biològicament parlant, és competència pura i dura des que el món és món. De fet, l'home podria viure perfectament només amb les espècies que l'alimenten i el forneixen de matèries primeres. Si ens ho miressim així, no ens cladrien per a res ni les

amb la seva reintroducció l'únic que faríem és restaurar un valor cultural que per raons de competència va ser eliminat. Un valor cultural que, per altre costat, podria aportar riquesa a una part de la nostra població, tal com preveu el projecte. A partir d'això, també ens podríem proposar de reintroduir totes les bèsties que han poblant aquestes muntanyes i que ara n'han desaparegut. Però no pot ser per dues raons ben senzilles: o bé perquè aquestes espècies s'han exterminat a tot el món o bé

"Amb el que va costar de treure l'ós de les nostres muntanyes i ara ens l'hi avien tan sí com no"

orenetes ni les roselles, que no en tenen cap de profit material, i molt menys els óssos, que són perillosos. Fóra un raonament del tot coherent amb l'objectiu de perpetuar-nos biològicament. Però resulta que la nostra espècie també es perpetua culturalment. Passem la llengua, l'art, la ciència, el progrés i el coneixement del nostre entorn de generació en generació, i aquí és on la reintroducció de l'ós té sentit perquè en la nostra cultura pirinenca l'ós hi és present des de temps immemorials i

perquè el seu hàbitat natural ha canviat tant que no hi sobreviuri o causarien un desequilibri que afectaria negativament moltes altres espècies inclosos potser nosaltres. El cas de l'ós és diferent. A Europa queden óssos que genèticament són molt propers a l'espècie pirinenca i el seu medi natural es manté en prou bon estat com perquè hi pugui tornar a viure. Però sí, ens podria portar problemes, però possiblement menys dels que li volem encolomar. S'haurien de preveure bé i resol-

dre'ls eficaçment. Però també caldria guardar en el llegendari el que s'hi ha de guardar i obrir una mica l'enteniment, que els mites són per qui vol que ho siguin. Cal, però, i abans que res, que la causa que el va exterminar ja no es doni. Aquesta és la primera premissa que cal tenir en compte a l'hora de reintroduir qualsevol espècie salvatge. Així doncs, si els pirinencs d'aquest costat no volen l'ós no l'haurien hagut d'engegar, i molt menys amb la despesa que això ha representat. És absurd fer les coses així, sense diàleg, entenent la vessant nord del Pirineu com quelcom que no té res a veure amb la vessant sud i amb la prepotència que l'administració francesa ha demostrat envers la catalana i la que aquesta ha demostrat vers la població directament afectada, que, al cap i a la fi és qui rep les bufetades, com sempre. No només és absurd, sinó que també és perillós perquè aquesta situació crea tibantors. I ja se sap que una cosa que tiba acaba fent mal. Ara bé, l'actitud pedant d'alguns pirinencs és irresponsable i només serveix per girar-nos la resta del país d'esquena.

Jo sí que voldria óssos al Pirineu, però encara no, i així encara menys.

Aviam si aprenem a dialogar, ni que sigui per pertuar l'espècie culturalment.